

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8559/2024-6-19>
UDC [005.521+338.1]:658

Oksana Kovtun

Doctoral Candidate,
Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9516-8628>

SYSTEMATIZATION OF ENTERPRISE DEVELOPMENT STRATEGIES

The diversity of examples of successfully implemented development strategies by business entities worldwide, along with the urgent need for the majority of Ukrainian enterprises to modernize their operations, highlights the importance of studying and analyzing the various types of such strategies. The choice of a specific development strategy leads to numerous diverse consequences, including: the growth of specific business areas, the range of the company's expenses and opportunities for their optimization, the consideration of relevant business risks, the company's market positions and opportunities to strengthen them, changes in corporate image, shifts in competitive positioning, and various social and other effects. Consequently, the clarification and systematization of development strategy types represent a pressing scientific task. The aim of this article is to refine the systematization of enterprise development strategy types. The research methods employed include logical analysis, generalization, and systematization. Based on a literature review, the article examines various types of enterprise development strategies. It is noted that foreign researchers, in contrast to their domestic counterparts, pay insufficient attention to the classification of development strategies, focusing instead on the study of their essence. The following key features of enterprise development strategies have been identified: types of market actions, types of growth, types of activity intensity, goal ambition, orientation, development foundation, type of development, and interaction with the external environment. In the future, the study's findings can serve as a basis for developing a formalized approach to selecting an appropriate type of development strategy for an enterprise.

Keywords: strategy, development, enterprise, classification, features.

Ковтун Оксана Анатоліївна

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Різноманіття прикладів успішно реалізованих стратегій розвитку суб'єктами підприємництва в світі та необхідність оновлення діяльності переважної більшості українських підприємств актуалізують проблематику дослідження різновидів таких стратегій. Від вибору виду стратегії розвитку залежить багато різноспрямованих наслідків, зокрема: розвиток окремих напрямків бізнесу, перелік видів витрат підприємства та можливості щодо їх оптимізації, урахування відповідних видів ризиків ведення бізнесу, ринкові позиції та можливості їх посилення, зміни іміджу підприємства, зміна конкурентних позицій підприємства, види соціальних та інших видів ефектів тощо. Відтак, уточнення та систематизація видів стратегій розвитку є актуальним науковим завданням. Метою статті є уточнення систематизації різновидів стратегій розвитку підприємств. Методи дослідження: логічний аналіз, узагальнення, систематизація. У статті за результатами проведеного літературного огляду розглянуто різновиди стратегій розвитку підприємств. Відзначено, що зарубіжні вчені, на відміну від вітчизняних науковців, не приділяють достатньо уваги класифікації стратегій розвитку, зосереджуючись на дослідженні сутності самих стратегій. Виокремимо такі основні ознаки стратегій розвитку підприємств: за видами дії на ринку, за видами зростання, за видами активності діяльності, за амбітністю цілей, спрямованістю, за основою розвитку, за типом розвитку, за взаємодією з зовнішнім середовищем. В подальшому результати дослідження можуть бути покладені в основу розроблення формалізованого підходу до вибору виду стратегії розвитку підприємством.

Ключові слова: стратегія, розвиток, підприємство, класифікація, ознаки.

Statement of the problem. The diversity of examples of successfully implemented development strategies by business entities worldwide, along with the pressing need for most Ukrainian enterprises to modernize their operations, underscores the importance of studying the various types of such

strategies. The choice of a development strategy significantly impacts a range of outcomes, including:

- the development of specific business directions;
- the list of enterprise expenses and opportunities for their optimization;
- consideration of relevant business risks;
- market positions and opportunities to strengthen them;
- changes in the company's image;
- shifts in competitive standing;
- various social and other effects.

Thus, clarifying and systematizing types of development strategies represents a relevant scientific task.

Analysis of the latest research and publications.

The essence and characteristics of enterprise development strategies have been studied by both domestic and foreign researchers, including Balanovych A. [1], Bryn P. and Holtvyanska Yu. [2], Hudzii O. [3], Kononova I. [4], Kotler P. [5], Krasnoshapka V. and Kruzylko V. [6], Podolna V. and Semeniuk I. [7], Selyuchenko N. and Danylovyh T. [8], Tkachenko Yu. and Doroshenko T. [9], Drucker P. [10], Kudrina O. and Omelianenko O., Omelyanenko V. [11,12], and others.

The aim of the article: to refine the systematization of types of enterprise development strategies.

Research methods: logical analysis, generalization, and systematization.

Summary of the main research material.

Researchers generally categorize strategies into:

- growth strategies;
- stabilization strategies;
- reduction strategies.

For example, Bryn P. and Holtvyanska Yu. classify strategies as follows [2]:

- fundamental strategies (business inception strategies);
- development strategies (concentration, diversification, integration);
- support strategies;
- decline strategies.

Thus, development strategies are a distinct type of strategy relevant to specific stages of the lifecycle of a product, enterprise, or market.

Researchers have systematized enterprise development strategies using various classification criteria.

For example, P. Drucker, a globally recognized management scholar, identified the following types of market action strategies [10]:

- first-to-market strategy and dynamic market capture;
- strategy of unexpected and rapid market penetration;
- strategy of finding and occupying a specialized niche;

– strategy of altering the economic characteristics of the product, market, or industry.

Marketing “classic” Kotler P. identified the following strategies by competitive market position [5]:

- market leader strategy;
- market challenger strategy;
- market follower strategy;
- niche strategy.

Thus, Drucker P. and Kotler P. focused their studies on the essence of strategies rather than on generalizing their classification features, essentially identifying only one feature, which can be generalized as “Types of market actions”.

Domestic researchers have taken a similar approach. For example, Selyuchenko N. and Danylovyh T. highlighted the following types of sustainable development strategies [8]:

- introverted strategy;
- extroverted strategy;
- conservative strategy;
- visionary strategy;
- holistic strategy.

This list characterizes strategies, in our opinion, by their “Types of activity”.

Gudz O. identified a classification feature (“By activity level”) and divided development strategies into [3]:

- active (proactive, niche market);
- passive (reactive, defensive).

Growth and development strategies are very similar in content as they aim for increased sales, profits, capital, and other metrics. Podolna V. and Semeniuk I. identified the following types of marketing growth strategies [7]:

- intensive (organic) growth;
- integrative growth;
- diversification.

Krasnoshapka V. and Kruzylko V. offered a broader classification, suggesting the systematization of development strategies by the following criteria [6]:

- growth through product;
- growth through market;
- growth through integration;
- growth through diversification.

Kononova I. proposed even more classification features of development strategies [4]:

- by the ambitiousness of expectations;
- by the basis of development;
- by the nature of growth;
- by the direction;
- by the degree of regulation;
- by the type of development;
- by forecasting and priorities;
- by interaction with the changing external environment.

Balanovych A. classified development strategies into the following types [1]:

- 1) concentrated growth:
 - strengthening position in the consumer market;
 - consumer market development;
 - product development;
 - market penetration;
- 2) integrated growth:
 - backward vertical integration;
 - forward vertical integration;
 - globalization strategy;
 - horizontal integration;
- 3) diversified growth:
 - centered diversification;
 - horizontal diversification;
 - conglomerate diversification;
- 4) homogeneous strategies;
- 5) reduction strategies:
 - liquidation of the company;
 - harvesting;
 - downsizing;
 - cost reduction;
 - restructuring;
 - reorientation.

Tkachenko Yu. and Doroshenko T., analyzing development strategies in foreign markets, identified strategies by the following features:

- market attractiveness;
- enterprise competitive advantages;
- sector characteristics in terms of globalization;
- enterprise readiness for international activity.

Thus, development strategies are closely related to competitive strategies, market actions, and business diversification. The article summarises the approaches proposed by domestic and foreign scholars for systematizing enterprise development strategies and identify the following features:

- types of market actions;
- types of growth;
- types of activity intensity;
- ambition of goals and orientation;
- basis of development;
- type of development;
- interaction with the external environment.

Conclusions and perspectives for further research in this area. Based on the results of the literature review, the article considers the various types of enterprise development strategies and identifies key features for their systematization.

The results of this study can serve as a basis for developing a formalized approach to selecting the type of development strategy for enterprises.

References:

1. Balanovych A.M. (2017). Suchasni napriamy klasyfikatsii stratehii rozvytku promyslovykh pidpriemstv. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. Vyp. 19. P. 134-137. URL: <http://global-national.in.ua/archive/19-2017/28.pdf>
2. Brin P., Holtvianska Yu. (2021). Stratehiia rozvytku pidpriemstva: sutnist ta klasyfikatsiia. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii*. № 21. P. 31-34. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/21.5>
3. Hudz O.I. (2018). Stratehiia rozvytku pidpriemstva: sutnist ta klasyfikatsiia. *Ekonomika i suspilstvo*. Vyp. 18. P. 346–352. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/48.pdf
4. Kononova I. V. (2017). Klasyfikatsiia stratehii rozvytku sotsialno-ekonomichnykh system. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. P. 167–171. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/12_1_2017ua/39.pdf
5. Kotler F. *Osnovy marketynhu*. Korotkyi kurs. Kyiv, 2020. 496 s.
6. Krasnoshapka V. V., Kruzhylo V. O. (2016). Klasyfikatsiia stratehii rozvytku vyrobnychoho pidpriemstva. *Efektivna ekonomika*. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=47467>
7. Krasnoshapka V. V., Kruzhylo V. O. (2016). Klasyfikatsiia stratehii rozvytku vyrobnychoho pidpriemstva. *Efektivna ekonomika*. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4746>
8. Seliuchenko N.Ie., Danylovykh T.B. (2019). Stalyi rozvytok pidpriemstva yak neobkhidna umova uspishnoho funktsionuvannia biznesu t yoho vzaiemozviazok zi stalym rozvytkom sotsialno-ekonomichnykh system vyshchoho rivnia. *Infrastruktura rynku*. Vyp. 29. P. 299–306. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/29_2019_ukr/48.pdf
9. Podolna V. V., Semeniuk I. V. Sutnist ta osoblyvosti klasyfikatsii marketynhovykh stratehii rozvytku pidpriemstv. URL: https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Ukrainian_editions/Podolnaya_1.pdf
10. Tkachenko Yu. V., Doroshenko T. M. (2012). Kryterii ta klasyfikatsii stratehii rozvytku pidpriemstv na zovnishnikh rynkakh. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*. № 38. P. 244–247.
11. Drucker P. F. *Management Challenges for the 21st Century*. Routledge, 2007. 181 r.
12. Kudrina O. Yu., Omelianenko V.A., Omelianenko O.M. Stratehichni aspekty vyroblennia innovatsiinoi polityky v konteksti staloho rozvytku ta bezpeky krainy. *Efektivna ekonomika*. Dniprovskiy derzhavnyi ahrarno-ekonomichnyi universytet. Dnipro: vyd-vo TOV «DKS Tsentra». 2020 r. Vyp. 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8413>
13. Omelyanenko V., Prokopenko O., Kudrina O., Petrova I., Biloshkurska N., Biloshkurskyi M. and Omelyanenko O. Digital Component of Innovation Landscapes: Context of Sustainable Development at the Local Level. 44th International Convention on Information, Communication and Electronic Technology (MIPRO), (September 27 – October 1, 2020), Opatija, Croatia, 2021, P 1324–1328. E-ISSN 2623-8764. DOI: <https://doi.org/10.23919/MIPRO52101.2021.9597058>

Література:

1. Баланович А. М. Сучасні напрями класифікації стратегій розвитку промислових підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 19. С. 134–137. URL: <http://global-national.in.ua/archive/19-2017/28.pdf>
2. Брінь П., Голтвянська Ю. Стратегія розвитку підприємства: сутність та класифікація. *Підприємництво та інновації*. 2021. № 21. С. 31–34. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/21.5>
3. Гудзь О. І. Стратегія розвитку підприємства: сутність та класифікація. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 18. С. 346–352. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/48.pdf
4. Кононова І. В. Класифікація стратегій розвитку соціально-економічних систем. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. № 12. С. 167–171. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/12_1_2017ua/39.pdf
5. Котлер Ф. Основи маркетингу. Короткий курс. Київ, 2020. 496 с.
6. Красношарпа В. В., Кружилко В. О. Класифікація стратегій розвитку виробничого підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4746>
7. Селюченко Н. Є., Данилович Т. Б. Сталий розвиток підприємства як необхідна умова успішного функціонування бізнесу т його взаємозв'язок зі сталим розвитком соціально-економічних систем вищого рівня. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 29. С. 299–306. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/29_2019_ukr/48.pdf
8. Подольна В. В., Семенюк І. В. Сутність та особливості класифікації маркетингових стратегій розвитку підприємств. URL: https://knutd.edu.ua/publications/pdf/Ukrainian_editions/Podolnaya_1.pdf
9. Ткаченко Ю. В., Дорошенко Т. М. (2012). Критерії та класифікації стратегій розвитку підприємств на зовнішніх ринках. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 38. С. 244–247.
10. Drucker P. F. *Management Challenges for the 21st Century*. Routledge, 2007. 181 p.
11. Кудріна О. Ю., Омеляненко В.А., Омеляненко О.М. Стратегічні аспекти вироблення інноваційної політики в контексті сталого розвитку та безпеки країни. *Ефективна економіка*. Дніпровський державний аграрно-економічний університет. Дніпро: вид-во ТОВ «ДКС Центр». 2020 р. Вип. 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8413>
12. Omelyanenko V., Prokopenko O., Kudrina O., Petrova I., Biloshkurska N., Biloshkurskyi M. and Omelyanenko O. Digital Component of Innovation Landscapes: Context of Sustainable Development at the Local Level. 44th International Convention on Information, Communication and Electronic Technology (MIPRO), (September 27 – October 1, 2020), Opatija, Croatia, 2021., P. 1324–1328. E-ISSN 2623-8764. DOI: <https://doi.org/10.23919/MIPRO-52101.2021.9597058>

Стаття надійшла до редакції 06.10.2024 р.